

Список використаних джерел

1. Багалій Д. Автобіографія // Київська старовина. – 1992. – Ч. 4. – С. 83.
2. Грінченко Б. (Вартовий) Листи з України Наддніпрянської. Лист XII // Б. Грінченко-Драгоманов. Діалоги про українську справу. – К., 1994. – С. 105.
3. ІР НБУВ, ф. III, спр. 40712 1 арк.
4. ІР НБУВ, ф. III, спр. 40927 1–4 арк.
5. ІР НБУВ, ф. III, спр. 40997 1 арк.
6. ІР НБУВ, ф. III, спр. 40929 1 арк.
7. Лотман Ю. М. Семиотика. Структуралізм // Літературний енциклопедический словарь. – М. : Советская энциклопедия, 1987. – С. 373 – 374.
8. Франко І. Я. Старе й нове в сучасній українській літературі // Франко І. Я. Зібрання творів: У 50 т. – К. : Наукова думка, 1982 – Т. 35. – С. 91–11.

Inga POGREBNIAK

Kiev

NATIONAL CODE OF BORYS GRINCHENKO EPISTOLARY

The article analyzes the Borys Grinchenko correspondence from semiotic perspective, his letters are presented as semiotic (symbolic) formation. National code is defined as fundamental concepts in semiotics, epistles signs are considered as information containing codes. Borys Grinchenko communication codes with significant representatives of the end of the XIX-XX centuries are deciphered.

Key words: semiotics, sign system, correspondence, national code decryption.

Инга ПОГРЕБНЯК

г. Киев

НАЦИОНАЛЬНЫЙ КОД ЭПИСТОЛЯРИЯ БОРИСА ГРИНЧЕНКА

В статье проанализирован эпистолярный Бориса Гринченко с семиотической точки зрения, представлены письма как семиотические (знаковое) образование. Определено национальный код как фундаментальное понятие в семиотике, рассмотрены эпистолы как знаки, носители информации, содержащие коды. Дешифровано ведущие коммуникативные коды писателя со знаковыми фигурами конца XIX-XX века.

Ключевые слова: семиотика, знаковая система, эпистолярный, национальный код, дешифрование.

Стаття надійшла до редколегії 10.04.2017

УДК 82.01.09

Павло РЕГРУТ

м. Дубно

pavjkez@gmail.com

СТВОРЕННЯ РЕЦЕПТИВНИХ МОДЕЛЕЙ ТВОРЧОСТІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО ЯК ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМ СУЧАСНИХ ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Якщо брати до уваги творчість Михайла Коцюбинського, то прикметною ознакою, з якою пов'язані проблеми у рецепції спадщини письменника, є формування канону української літератури. Коцюбинський як автор мистецьких творів, які своєю естетикою та стильовими особливостями випередили тогочасну літературну критику, безумовно, є однією з основних постатей літератури загалом. Саме тому важливо вибудувати нову стратегію сприйняття його творчого доробку. Творчість письменника варто розглядати залежно від читацького сприйняття у різні хронологічні етапи розвитку української культури та літератури. Подібна модель постає як альтернатива до традиційної історії літературних портретів.

Ключові слова: рецептивна естетика, рецептивні моделі, горизонт очікувань, імпліцитний читач, імпресіонізм, інтерпретація.

Постановка проблеми зумовлена кількома факторами суспільного, мистецького та культурно-етичного виміру. Суспільний фактор пов'язаний із здобуттям Україною незалежності та звільненням української культури від колоніального статусу. Осягання нових вимірів

української культури активізувало проблему ревізії та переосмислення інтелектуального досвіду. У цьому контексті переформатування канону української літератури залишається першочерговим завданням. Творчість Михайла Коцюбинського як ключової постаті в історії

української літератури є унікальним явищем, крізь призму якого можна здійснити реструктуризацію культурного простору кінця XIX – початку XX ст. Розбудова рецептивних моделей творчості митця уможливує появу нових ціннісних критеріїв для створення нових концептуальних засад історії української літератури.

Аналіз сучасних досліджень із теми виявив, що після здобуття незалежності України та усунення ідеологічного тиску літературознавці вперше змогли вести мову про творчість Михайла Коцюбинського як про феномен української літератури, про особливу стильову манеру письма автора та наближення його мистецького доробку до найкращих художніх творів європейської літератури XX ст.

Сучасна літературна критика аналізує творчість і постать Михайла Коцюбинського за допомогою різних методів та з різних позицій. Такий підхід дозволяє створити цілісну картину творчості митця у всій її поліфонічності. Наприклад, Соломія Павличко підходить до розгляду біографії Михайла Коцюбинського з гендерних позицій у своїй праці «Пристрасть і їжа: особиста драма Михайла Коцюбинського» (2003). З оригінальною методологією аналізу пов'язана книга Михайла Слабошпицького «Що записано в книгу життя» (2012). Поєднуючи літературно-критичний аналіз та художню форму оповіді, науковець прагне зрозуміти концепт Коцюбинського-митця в українській літературі. Компаративістичний підхід до творчості письменника використовує проф. Ярослав Поліщук у своїй праці «І ката, і героя він любив...» (2010)

Не можна не згадати і праці, які торкаються становлення та розвитку українського модерну загалом, частиною якого, безумовно, був Михайло Коцюбинський. Актуальними у цьому плані є монографії «Українська імпресіоністична проза» (1994) Віри Агеєвої, «Дискурс модернізму в українській літературі» (1999) Соломії Павличко, «Міфологічний горизонт українського модернізму» (2002) Ярослава Поліщука.

Концепція канону української літератури з позицій зору читацької рецепції залишається актуальною проблемою сучасного літературознавства.

Мета статті полягає у дослідженні важливості сприйняття творчості Михайла Коцюбинського з позицій рецептивної естетики на сучасному етапі розвитку літературознавства.

Пострадянська критика опирається у своїх підходах на аналіз літературного твору як

об'єкта сприйняття читачем. Відповідно значну увагу приділено побудові рецептивних моделей творчості Михайла Коцюбинського. Адже найчастіше головними об'єктами досліджень, безумовно, є літературний текст та особа автора. Відповідно літературний процес сприймається як історія текстів та особистостей. Тому така його інтерпретація втрачає категорію читача – безпосереднього адресата літературної діяльності. Таким чином, важливим є сприйняття літератури з рецептивних позицій.

Рецептивна естетика акцентує на проблемі сприймання художніх творів, які доносять до читача свій задум, збуджуючи емоції адресата, активізуючи його увагу. Систему засад цієї теорії розробили Вольфганг Ізер та Ганс-Роберт Яусс. Вони наголошували, що мова йде про естетику сприймання, а не творчості, відповідно вона не несе в собі об'єктивну оцінку письменства. Інтереси науковців були спрямовані на сучасника, який має можливість творити власний текст з будь-якого іншого. Адже рецептивна естетика передбачає можливість виникнення безлічі ідей та думок, не запрограмованих автором у своєму творі. І навпаки, читач просто може не звернути увагу на міркування, закладені митцем. Таким чином, міметична настанова художнього твору набуває віртуального, провокативного сенсу [11, 381].

Відповідно до теорії рецептивної естетики, твір – це багаторівнева відкрита структура, орієнтована на реципієнта. Тому у формулі «автор – твір – читач» спостерігаємо зміщення акцентів. Естетика самоствердження автора з її біографічним методом й естетика структуралізму з настановою повільного, замкнутого читання поступують першістю аналізу читацьких реакцій, вивченню їх оцінок. Вольфганг Ізер висловив ідею про обов'язкову запрограмованість певного читача у творі, тобто присутню функцію послання. Таким чином він увів поняття імпліцитного (гіпотетичного) читача. Дослідник розглядав кожен твір у художньому значенні (як авторський) і в естетичному (як реалізований завдяки читачам). Відповідно, читач завжди балансує між чужим досвідом письменника та власним [5, 285].

Дещо розширив цю проблему Ганс-Роберт Яусс, який цікавився обґрунтованою Гансом-Георгом Гадамером концепцією горизонту очікування. Оскільки література є процесом історичним, то цей факт, на думку Яусса, дає можливість інтерпретатору «прокласти місток між

чужими і власними горизонтами, у всій повноті реалізувати «тріаду» – розуміння, тлумачення, застосування» [5, 297]. Такі мінливі горизонти уже сформованих досвідів, зважаючи на постійну присутність часової свідомості, конденсують у собі вже відоме і потенційне, зумовлюючи «антиципацію вірогідних варіантів розуміння» [5, 297].

Подібна можлива варіативність змісту зумовлює розуміння читача як співавтора твору. Це залежить як від особистого сприйняття реципієнта, так і від історії інтерпретування. Далі у статті ми спробуємо відобразити еволюцію рецепції залежно від історії українського суспільства та, зокрема, літературознавства, яке у певний період часу було примусово втиснуте у силове поле радянської соцреалістичної літератури.

Варто зазначити, що саме варіативність як ознака горизонту очікування дозволяє розбудувати полірецептивні моделі будь-якого художнього твору автора.

Рецептивна естетика аналізує, тобто здатна «розщепити», поділити мистецький твір. Адже він може реалізувати себе тільки під час прочитання, споглядання, прослуховування – тобто у процесі рецепції. Під час цього акту початковий, первинний твір впливає на реципієнта, а останній, у свою чергу, також здатен впливати на текст. Причому розуміння твору залежить не тільки від особистості читача (далі йдеться саме про літературний твір), здатності його аналізувати твір на професійному чи аматорському рівні, а і від багатьох умов: часу, розвитку суспільства, літературної думки. Тут варто зазначити, що подібна схема аналізу все ж відрізняється від, наприклад, структуралізму Яна Мукаржовського, де значна увага надана саме тексту. Рецептивна естетика намагається втримати рівновагу між текстом та читачем.

На розуміння мистецького твору можуть впливати і наявні в суспільстві інтерпретаційні моделі, що здатні як блокувати мислення реципієнта, так і спонукати до нього. Саме тому важливість інтерпретатора значно зростає і набуває характеристик не позачасового акту, а історичного. Це своєрідний синтез художнього тексту та певних культурних, літературних та суспільних норм, носієм яких є реципієнт. Найважливішою у цьому плані, безумовно, є роль літературного критика, тобто професійного читача, який здатен спостерігати зіткнення цих структур та за допомогою наукових методів аналізувати цей процес.

Література ніколи не обмежувала читача. Вона здатна лише сформулювати приблизний діапазон розуміння твору – горизонт сподівань. Яусс у своїй теорії критикує поняття «соціального замовлення» літератури [11]. Адже у такому випадку твір втрачав би свою цінність поза певним контекстом чи хронологічним відрізком, проте інтерес до тексту, зазвичай, зберігається набагато пізніше, коли соціальне замовлення уже втрачає свою актуальність. Саме тому, на думку дослідника, найвартіснішими стають твори, які написані поза подібним «замовленням», без орієнтації на конкретного реципієнта, вони несуть у собі ключову цінність – естетичну, яка залишається актуальною і поза повсякденною сферою буття. Подібна розбіжність горизонтів очікування спонукає реципієнта до пізнання незвичного, нестандартного тексту, що не вкладається в певні історичні чи суспільні рамки.

Ще однією із категорій, про яку варто згадати у контексті створення рецептивних моделей творчості будь-якого автора, є естетична дистанція, тобто різниця між твором та горизонтом очікування безпосереднього чи колективного читача.

Оскільки на сприйняття художнього твору впливає чимало чинників, то його еволюція, за вченням Ганса-Роберта Яусса, – це своєрідна зміна горизонтів очікування читачів. Реципієнта науковець теж бачить по-особливому. З одного боку, це сукупність стереотипів мислення та сприйняття, які формують читача на кожному історичному етапі розвитку літератури. З іншого – це іманентно присутній реципієнт у самому творі, програмований заздалегідь автором. Злиття горизонтів очікування автора і реципієнта – складний процес, адже на особливості сприйняття останнього впливає багато факторів (історичний процес, суспільство та ін.).

В українському літературознавстві подібні думки вперше висловлював Іван Франко. Саме він був одним із головних поборників соціологічного підходу до аналізу тексту. Олександр Потебня, у свою чергу, наголошував, що сприймання літературного твору – це діяльність, а отже, у процесі читання реципієнт відтворює текст відповідно до власного накопиченого досвіду, по-особливому інтерпретує його. Це свідчить про те, що будь-який читач залежно від свого рівня розвитку та соціального чи життєвого досвіду є певною мірою співавтором мистецького твору.

Інтерес до рецептивних моделей зростає наприкінці ХХ століття (праці Марії Зубрицької та Григорія Грабовича). Саме Марія Зубрицька у своїй монографії «Ното legends: читання як соціокультурний феномен» (2004) акцентує на проблемі, що в українському літературознавстві теорія, започаткована Яуссом, залишається не розкритою, горизонти очікувань українських читачів досі не досліджені.

Особливість творчості Михайла Коцюбинського полягає у тому, що горизонт очікування його творів не завжди відповідав рівню свідомості його сучасників. Тобто естетична дистанція, на якій рецепція читача і мета автора збігаються, була програмована в майбутнє. Тільки на сучасному етапі розвитку суспільства та літературознавства про Михайла Коцюбинського говорять як про новатора і надзвичайно умілого письменника-імпресіоніста. Герменевтичний підхід і розбудова полірецептивних моделей дають можливість відобразити складну взаємодію автора, читача та твору.

Якщо брати до уваги творчість Михайла Коцюбинського, то прикметною ознакою, з якою пов'язані проблеми у рецепції спадщини письменника, є формування канону української літератури. Коцюбинський як автор мистецьких творів, які своєю естетикою та стильовими особливостями випередили тогочасну літературну критику, безумовно, є однією з основних постатей літератури загалом. Як зазначає Ярослав Поліщук, «вибудувати канон української літератури без Коцюбинського – нонсенс, через те й політично заангажована критика прагнула «присвоїти» собі письменника, витрактувавши дух його творчості на догоду ідеологічним доктринам» [7, 53].

Спроби примусово вписати Михайла Коцюбинського в канон української літератури були започатковані ще його сучасниками. Сергій Єфремов розглядав літературу як історію ідей, тому вважав доцільним віднести творчість письменника до народників. Адже за тематичними ознаками та формою ранніх творів Коцюбинському часто закидали наслідування стильової манери народницької прози. Фундаментальною у цей період стає його праця «Історія українського письменства», а також деякі розвідки, що стосуються творчості митця. За концепцією Сергія Єфремова, Коцюбинський спочатку був учнем Івана Нечуя-Левицького й Панааса Мирного, тобто реалістом, а потім порвав з традиціями реалістичної літератури і став імпресіоністом, наслідуючи Еміля Золя, Гі де Мопассана, Енса Якобсена, Августа Стріндберга,

Кнута Гамсуна, Арне Гарборга, Артура Шніцлера, Джованні Вергі, Моріса Метерлінка.

На першому етапі рецепції творчості Михайла Коцюбинського важливими стали праці Миколи Зерова «Українське письменство», Агапія Шамрая «Творчість М. Коцюбинського в літературному оточенні», Павла Филиповича «Розвиток психологічної новели Коцюбинського». Саме вони посприяли створенню постаті Михайла Коцюбинського як феномена української літератури.

Ще однією важливою деталлю стає поява багатотомних видань творів письменника, які дали змогу познайомити масового читача із творчістю Михайла Михайловича.

Наступною спробою канонізувати творчість митця стали роки панування радянської партійної ідеології. Критики брали до уваги змістовий аспект творів письменника, переключували тематику та ідеї відповідно до вимог соціалістичного канону, робили з Коцюбинського співця революції. Мистецька якість самих творів втрачалась. Літературознавці вмילו оминати естетичні ознаки новел, особливості стилю письменника, щоб заперечити творчість Коцюбинського як зразок європейського «буржуазного» мистецтва.

Започаткували подібний етап містифікацій творчості Михайла Коцюбинського роботи Іллі Стебуна («Атеїстичні мотиви в творчості Михайла Коцюбинського», «Михайло Коцюбинський. Життєвий і творчий шлях. Критико-біографічний нарис») та Олександра Дорошкевича. Автори спочатку намагаються знайти спільні позиції між ідеологією та тематикою оповідань Коцюбинського, а пізніше творять образ радянського класика, переключуючи факти біографії письменника, тематичне спрямування його творів.

У радянський період рецепції з'являється чимало праць компаративістичного спрямування. Зазначимо тільки, що порівняння, зазвичай, відбувалося із класичними російськими письменниками Максимом Горьким та Антоном Чеховим («О. М. Горький і М. М. Коцюбинський» І. Стебуна, «Коцюбинський і Горький» Н. Жук, «Коцюбинський в гостях у Горького» Ю. Желябужського, «Новелістика Чехова й Коцюбинського» В. Звиняцковського).

Із послабленням тиску тоталітарної системи у період «відлиги» пов'язана зміна акцентів у вивченні творчості Михайла Коцюбинського. Тимчасова свобода, яку отримали літературні діячі шістдесятництва, спонукала до перегляду позицій сприйняття постаті письменника. З'яв-

ляються ледь сміливі висновки про особливий стиль митця у працях Ніни Калениченко, Михайла Костенка, Леоніда Смілянського, частково у Петра Колесника. З цього приводу важливим є внесок Михайлини Коцюбинської («Образне слово в літературному творі», «Література як мистецтво слова»).

З 1990-х років дослідники відстежують творчість Михайла Коцюбинського як еволюцію письменника від реалістичної манери письма до яскравого імпресіоністичного стилю.

Як зазначає Ярослав Поліщук, нові спроби інтерпретації Коцюбинського, вільні від ідеологічного догматизму, з'явилися за кордоном. Естетичний підхід у аналізі творчості, на противагу соціологічним оцінкам, базованим на відповідності персонажів соціальній структурі до революційної Росії та завданням політичної боротьби, зафіксовано у монографії Ельжбети Вісневської «Про художню майстерність М. Коцюбинського» (1973, Польща). Еміль Крюба у роботі «Михайло Коцюбинський і українська проза його часу» (1982, Франція) проаналізував імпресіоністичну поетику новелістики Коцюбинського, стилістичні пласти його мовлення [7, 20].

Після здобуття незалежності України та усунення ідеологічного тиску літературознавці вперше змогли вести мову про творчість Михайла Коцюбинського як про феномен української літератури, про особливу стильову манеру письма автора та наближення його мистецького доробку до найкращих художніх творів європейської літератури ХХ ст.

З усього сказаного вище можна зробити висновки, що творчість Михайла Коцюбинського викликала чимало дискусій та спонукала до розбудови множинних інтерпретаційних моделей. Тому дискусійна настанова інтерпретації творчості письменника зумовлена:

- формуванням канону української літератури і різними підходами до його наповнення;
- динамікою естетичних критеріїв і підходів до творчості митця;
- примусовою інтеграцією української літератури в силове поле пропагандистського

дискурсу за часів радянського тоталітаризму;

- множинними кодами самої творчості Михайла Коцюбинського, котрі дають можливість для розмаїтої інтерпретації доробку письменника.

Розбудова рецептивних моделей творчості письменника сприяє пошуку нових критеріїв для переосмислення інтелектуального досвіду та нового розуміння ролі і значення постаті Михайла Коцюбинського в українській культурній свідомості.

Аналіз з позицій рецептивної естетики доробку не тільки Михайла Коцюбинського, а й усіх українських письменників, може стати пріоритетним напрямом у створенні нової історії літератури, альтернативної до існуючої історії персон та творів.

Список використаних джерел

1. Агеева В. Українська імпресіоністична проза / В. П. Агеева. – К.: ФАКТ, 1994. – 159 с.
2. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / За ред. М. Зубрицької. – 2-е вид., доп. – Львів: Літопис, 2002. – 630 с.
3. Гундорова Т. Проявлення Слова. Дискурс раннього українського модернізму. Постмодерна інтерпретація. – Львів: Літопис, 1997.
4. Єфремов С. Історія українського письменства / С. Єфремов. – К.: Феміна, 1995. – 688 с.
5. Ковалів Ю. І. Абетка дисертанта: Методологічні принципи написання дисертації: Посібник / Ю. І. Ковалів. – К.: Твім інтер, 2009. – 460 с.
6. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі / С. Павличко. – К.: Либідь, 1999. – 670 с.
7. Поліщук Я. І ката, і героя він любив... Михайло Коцюбинський: літературний портрет / Я. О. Поліщук. – К.: Академія, 2010. – 300 с.
8. Поліщук Я. Міфологічний горизонт українського модернізму: монографія / Я. О. Поліщук. – Вид. 2-ге, доп. і переробл. – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2002. – 392 с.
9. Поліщук Я. Соцреалістична технологія возведення в класики / Я. Поліщук // Семіосфера радянської культури: знаки і значення. – Київ-Ніжин: Ін-т літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України, 2011. – 288 с.
10. Франко І. Із секретів поетичної творчості / Іван Франко // Франко І. Збір. творів: у 50 т. – К.: Наукова думка, 1981. – Т.31. – С.45-119.
11. Яусс Г.-Р. Естетичний досвід і літературна герменевтика / Пер. Ю.Прохаська // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / За ред. М. Зубрицької. – 2-е вид., доп. – Львів: Літопис, 2001. – С. 368-405.
12. Яусс Г.-Р. Рецептивна естетика й літературна комунікація // Слово і Час. – 2007. – № 6. – С. 37-46.

Pavlo REHRUT

Dubno

CREATION OF RECEPTIVE MODELS OF M. KOTSIUBYNSKYI'S CREATIVE WORK AS A PRIORITY CONTEMPORARY LITERARY STUDIES

If we take into an account Mykhaylo Kotsiubynskyi's work, the distinguishing feature, which is related to the problems with the writer's reception heritage, is the formation of the canon of Ukrainian literature.

Mykhaylo Kotsiubynskiy as the author of works of art, whose aesthetic and stylistic features are ahead of the literary criticism is certainly one of the major figures in literature in general. The building of receptive models of creative work of the artist makes possible the appearance of new valuable criteria for creation of new intellectual principles of the history of Ukrainian literature.

Key words: receptive aesthetics, receptive model, horizon of expectations, implicit reader, impressionism, interpretation.

Павел РЕГРУТ

г. Дубно

СОЗДАНИЕ РЕЦЕПТИВНЫХ МОДЕЛЕЙ ТВОРЧЕСТВА МИХАИЛА КОЦЮБИНСКОГО КАК ПРИОРИТЕТНОЕ НАПРАВЛЕНИЕ СОВРЕМЕННЫХ ЛИТЕРАТУРОВЕДЧЕСКИХ ИССЛЕДОВАНИЙ

Если принимать во внимание творчество Михаила Коцюбинского, то отличительным признаком, с которым связаны проблемы в рецепции наследия писателя, является формирование канона украинской литературы. Коцюбинский как автор художественных произведений, которые своей эстетикой и стилевыми особенностями опередили тогдашнюю литературную критику, безусловно, является одной из основных фигур литературы в целом. Именно поэтому важно выстроить новую стратегию его восприятия. Творчество писателя следует рассматривать в зависимости от читательского восприятия в разные хронологические этапы развития украинской культуры и литературы. Подобная модель выступает как альтернатива традиционной истории литературных портретов.

Ключевые слова: рецептивная эстетика, рецептивные модели, горизонт ожиданий, имплицитный читатель, импрессионизм, интерпретация.

Стаття надійшла до редколегії 27.03.2017

УДК 821.161.2-31Дрозд

Інна РОДІОНОВА

Миколаїв

rodiof2015@gmail.com

МІКРОКОСМ РОМАНУ ВОЛОДИМИРА ДРОЗДА «ЛИСТЯ ЗЕМЛІ»

Статтю присвячено аналізу мікрокосму роману В. Дрозда «Листя землі». Особлива увага приділена художньому осмисленню філософських категорій: добро – зло, любов – ненависть, гріх – спокута.

Ключові слова: українська душа, філософські опозиції, архітектоніка.

Ім'я В. Дрозда асоціюється з творчими пошуками нової літературної генерації – когорти шістдесятників, котрі «виривалися за межі ідеологічного контролю, бунтували супроти офіційних канонів мистецтва соціалістичного реалізму, намагалися оприлюднити нестандартні форми і прийоми естетичного анти конформізму» [4, 8]. Серед великих епічних форм В. Дрозда, позначених «густою міфологічністю, але більше філософського плану» [5, 325], вирізняється роман «Листя землі», у якому автор переосмислює минуле, вносить правки в традиційні, офіційні погляди на історію, інколи відкидає їх, таким чином, засвідчивши свою участь в кардинальних рушеннях періоду гласності.

В українському літературознавстві окремі дослідники (С. Андрусів, Б. Бойчук, М. Жулинський, М. Павлишин, Н. Дашко, Н. Колощук,

Л. Яшина та ін.) вже зверталися до аналізу диалогії В. Дрозда під певним кутом зору, наголошували на високому художньому рівні твору, його філософській, естетичній та історичній цінності, але не досліджували мікрокосм роману, що дає можливість через пізнання конкретного збагнути загальні закони людського буття. Тож мета нашої розвідки – аналіз архітектонічної специфіки роману В. Дрозда «Листя землі» та художня інтерпретація психології й світогляду людини під впливом суспільних змін.

Задум написати велике епічне полотно з'явився ще тоді, коли В. Дроздові було 22 роки. Упродовж десятиліть письменник збирав і записував свідчення людей, які пройшли кризь складні випробування чи не найскладнішого століття у вітчизняній та світовій історії: від вісімдесятих років XIX ст. до вісімдесятих XX.